

Ročník I. Číslo 7

Milí čtenáři,
je tu květen a také další číslo časopisu Krakonoš. Jaro už je v plném proudu! Květen nebo-li máj ... lásky čas... Zvířátka i lidé se milují; hrdličky a holoubci si vrkají, zajičci si bezstarostně hopkají na louce, cvrčci v trávě cvrlikají a vůbec je v přírodě velmi veselo.

Buďme rádi, že máme možnost všechnu tuto krásu zažít a stát se její součástí. V našem sedmém čísle časopisu se dozvíte, jak si udělat dobrý zdravý čaj, jak provést jarní očistu a další zajímavé i příjemné věci.

*Pěknou zábavu za Krakonošovy děti
a kolektiv redaktorů přeje
Michaela Kadavá*

Lidové pranostiky na květen

Chladno a večerní mlhy v máji hojnost ovoce a sena dají.

Mokrý máj – v stodole ráj.

Na mokrý květen přichází suchý červen.

Májová vlašička – naroste travíčka, májový deštiček – poroste chlebiček.”

Až přijde máj, vyženeme kozy v háj.

Jestli se na Filipa a Jakuba zasmějeme, jistě se hned očůčka zaseje.

Děšť svatého Floriána je ohňová rána.

Na svatého ducha bláto – bude laciné mláto.

Pankrác, Servác, Bonifác – ledoví muži, spalují mrazem ovoce i růži.

Žofie vína upije.

David Mikšík

Květinky

Devětsil lékařský a mokryš střídavolistý zpestří brzy zjara vlhké

louky a prameniště na úpatí Krkonoš. Prstnatec bezový se řadí mezi silně ohrožené druhy krkonošských orchidejí.

Kateřina Marečková

KVĚTNOVÉ BYLINY V RECEPTECH

Kopřiva dvoudomá

Je skutečně typickou jarní bylinou, báječně pročistí krev a proto je cennou součástí jarních očistných směsí. Kopřivu je nevhodnější trhat na Žofii, tedy 15. května. Tento den má prý nejsilnější účinky.

Čaj: Čerstvé špičky a první řadu listů spaříme vařící vodou, půl minuty až minutu, sušené listy o něco déle, zhruba minutu až dvě. Čaj z kopřivy musí mít světle žlutou nebo zelenou barvu. Pijeme jej tři týdny, následuje desetidenní pauza a kůru ještě jednou opakujeme.

Pampeliška

Je výborná proti jarní únavě. Zkuste denně sníst deset celých pampelišek, vždy po dobu čtrnácti dní. Pampelišky je třeba dobře rozzvýkat. Květy trháme nejlépe ve slunných dnech. Velmi zdravý je salát z listů a kořenů, které podle chuti můžeme namíchat do jiné zeleniny. Tento recept je možné doporučit i diabetikům.

Pavel Kolman

DEN NÁRODNÍCH PARKŮ 24.5.

Česká republika patří mezi země s nejdelší tradicí ochrany přírody na světě. V průběhu desetiletí se pohled lidí na poslání v roli ochrany přírody vyvíjel a měnil od původního, čistě konzervačního přístupu až k moderní, dynamické ochraně přírody, využívající řádu a postupů včetně aktivní péče o přírodní jevy. Na prahu vstupu do EU má ČR poměrně kvalitní, moderní a v mnoha ohledech nadčasový zákon o ochraně přírody, který bez ohledu na nutnost jeho doplnění a sesouladění s legislativou evropských společenství, rozlišuje různé kategorie území ochrany (NP, CHKO).

Víte, kolik je v ČR chráněných krajinných oblastí a národních parků?

Národní parky máme čtyři: NP České Švýcarsko – založen v r. 2000 – vzácné přírodní jevy: čáp černý, náprstník velkokvětý. NP Podyjí – založen v r. 1991 – vzácné přírodniny: koniklec velkokvětý. NP Šumava – založen v r. 1991 – vzácné přírodniny: jeřáb ptačí, koniklec sibiřský. Krkonošský národní park – založen v r. 1963 – vzácné přírodniny: hořec tolitovitý, jeřáb krkonošský.

Chráněných krajinných oblastí máme 28 a patří k nim například: Beskydy, Broumovsko, Český kras, Český ráj, České středohoří, Křivoklátsko, Kokořínsko, Moravský kras, Orlické hory, Třeboňsko, Slavkovský les...

V národních parcích platí mnohem přísnější pravidla ochrany přírody než v chráněných krajinných oblastech. Neznamená to však, že bychom se měli chovat v CHKO méně ostražitěji a klidně si dovolit to, co není v NP povoleno. Přesně naopak, měli bychom se snažit zachovat sebemenší kout, který nám z té původní nedotčené krajiny ještě zbyl, a být rádi za to, že máme možnost se jím ještě pokochat.

David Mikšík

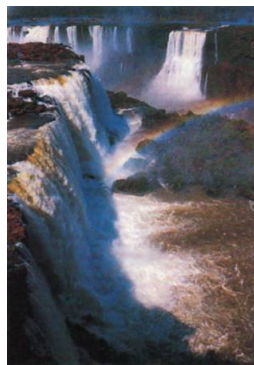
Víte, že... Yellowstoneý národní park ve Wyomingu (USA) byl prvním národním parkem na světě stal se vzorem pro všechny následující. Je tam jedinečné nahromadění horkých pramenů, gejzírů, bahenních sopek a vodopádů. Ročně ho navštíví až dva miliony lidí.

Aneta Bednárová

Národní park Iguacú

Nachází se na hranici Argentiny a Brazílie. Jeho celková rozloha je 2 250 km².

Největším lákadlem pro turisty jsou tu bezpochyby vodopády řeky Iguacú. Jedná se doopravdy o neuvěřitelnou podívanou. Přes hranu vodopádu přepadne za sekundu 30 000 kubiků vody. Vodopády jsou pod ochranou UNESCO. Celý národní park skýtá spoustu úžasných jevů, kvůli vlhkému klimatu se zde daří bujně tropické vegetaci.

Kateřina Marečková

INDIÁNSKÝ STROMOKRUH

Poznejte vlastnosti „svého“ stromu

Datum narození	Strom	Základní charakteristika
28.4.-11.5.	jilm	přátelskost, rozvážnost, podnikavost
12.5.-25.5.	jinan	představitost, předvídatost, uvážlivost
26.5.-8.6.	smokvoň	nestálost, pohodlnost, zvědavost

Aneta Bednárová

Vydra říční

Evropská vydra říční má statné, avšak štíhlé tělo. Je velmi pohyblivá, neúnavná a hravá. Dříve jsme ji mohli spatřit v celé Evropě, nyní se s ní však setkáváme velmi vzácně.

Vydra říční můžeme potkat v prostředí kolem sladkých vod. Žije ovšem i na skalnatých mořských pobřežích. Vyskytuje se ponejvíce tam, kde jí stromy a keře poskytují dostatečný úkryt, tj. na březích řek a kanálů. Chemické znečištění vod, v minulosti lovy s nasazením stopařských psů a nyní automobilový provoz, to vše se podílelo na prudkém snížení počtu vyder.

Vydra je většinou velmi plachá a vychází ven jen v noci. Daleko od vody, kde není rušena, si buduje místo ke spaní, vystlané suchou trávou, kde tráví část dne.

Vydra říční se živí převážně rybami. Při rybaření není vybíravá. Nejoblíbenější pochoutkou jsou ale pro každou vydru úhoři. Mimo to se vydra živí také jakoukoli jinou dosažitelnou potravou, například raky, vodním hmyzem, žábami či vodními ptáky, najednou uloví i mladého králíka.

Samice rodí ve své noře. Noru si vyhrabává například pod kořeny stromů, které odkryl říční proud. Někdy použije i opuštěnou noru králíka divokého. V jednom vrhu bývají u vyder zpravidla dvě až tři mláďata, ale vzácně jich může samice porodit až šest.

Tereza Čermáková

Čtba na pokračování

JURSKÝ PARK

Odlét

Ráno mě probudil budík nastavený na 6:00 hodin. Vstanu, omyji se a dobalím poslední věci jako jsou například sigsauer, 90 náhradních zásobníků a samozřejmě stará dobrá brokovnice s 9000 patronami se zvýšenou průrazností o 50 procent a Winchesterovku 1000 náboji a se zvýšenou průrazností o 10 procent.

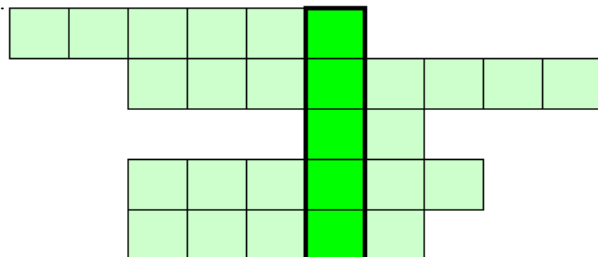
S dobalením jsem byl hotov za pět minut. Raději jsem si ještě věci přezkontroloval, vrtulník přiletěl s dvou minutovým zpožděním. Nic jsem nenamítal a dával svá zavazadla a do vrtulníku. Tam jsem si zkontroloval vybavení, které jsem dostal darem. Pilot se mě zeptal, proč si ho prohlížím. Odpověděl jsem; pokud si jej nezkontroluji, je větší pravděpodobnost, že mě něco zabije. Divil jsem se při pohledu na sadu boxerů. Chtěl jsem je vyhodit, ale řekl jsem si, že čert nikdy nespí, a tak jsem si je nechal. Ten nejlepší s bodáky jsem si dal do kapsy.

Na Isla Sornu jsem dorazil v 19:00 hodin. Když jsem dostal všechna zavazadla ven, pilot řekl, že už musí letět. Popřál mi dobrou noc a kdyby něco, tak ať se s ním spojím pomocí vysílačky. Za boxera jsem byl ještě moc vděčný.

Pavel Kolman

Křížovka

1. Pichlavá rostlina.
2. Přístroj na měření teploty vzduchu.
3. Příbytek pro včely.
4. Žhavá koule.
5. Člověk, který je v soutěži nebo závodě na prvním místě.

Tajenka zní: Mládě slona je _ _ _ _ _ .

Zábavu při luštění přeje Michaela Kadavá

MEZINÁRODNÍ DEN PTAČÍHO ZPĚVU

Správa Krkonošského národního parku ve Vrchlabí zve širokou veřejnost

na 23. ročník mezinárodní akce

„Vítání ptačího zpěvu“

která se koná 29. dubna a 6. května 2006

Akce proběhne v okolí rybníka u letiště ve Vrchlabí (za veterinární stanicí směr Trutnov).

Během dopoledne budete naslouchat a určovat místní ptactvo formou přírodovědné vycházky s průvodcem.

V doprovodném programu zhlédnete některá hnízda ptáků s vejci, ornitologickou literaturu a připravena bude také soutěž

Začátky vycházek jsou v 7:30, 9:00 a 10:30 hod.

Během celého dopoledne vás zkusíme ornitologové zavést do tajů ptačího světa.

Váš zážitek z této výjimečné akce bude větší, vezmete-li si s sebou dalekohled.

Vítání ptačího zpěvu

Krkonošovy děti se po uvítání jara chystají na „Vítání ptačího zpěvu.“ Tuto akci spojenou s kroužkováním ptáků již tradičně pořádá KRMAP. My jdeme vítat 6. května.

Pavel Kolman

PŘÍBĚHY ZE ŽIVOTA

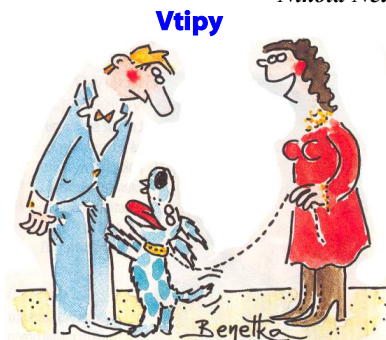
Budka pro naše kamarády

Minulý rok, jednou odpoledne, jsem skončila s přípravou do školy. Začala jsem se pořádně nudit. Proto jsem zašla za taťkou a sestrou. Spolu jsme přemýšleli, co budeme nyní dělat. Asi po pátém zavrhnutém návrhu mě napadlo postavit budku pro ptáčky. Přesunuli jsme se tedy do naší dílny, kde jsme se pustili do práce.

Na papír jsme nakreslili plánec budky se všemi potřebnými rozměry. Výběr a řezání dřeva jsme nechali taťkovi. Největší problém byl s určením velikosti otvoru vlezu. Právě velikosti otvoru vlezu se dá ovlivnit, jaký druh ptáků se v budce zahnízdí. My jsme otvor vyvrtali o průměru 30 mm, protože jsme chtěli, aby u nás hnízdily sýkorky. Potom jsem si odpracovala svůj podíl na stavbě já. Nikdy jsem netušila, že zatloukání hřebíků je taková fuška. Tolik zohýbaných hřebíčků jsem snad ještě neviděla. Během chvilky celá usilovná práce skončila. Budku jsme dokončili, ještě jen odnímatelnou stříšku, abychom ji mohli každý rok čistit. „Tak a teď ji můžeme jít konečně pověsit na hřebek místo“, řekla jsem. Budka musí viset vchodem na jih, chceme se na ni totiž dívat z pokojíku. Je rozhodnuto. Za domem asi 15 metrů od mého okna roste ten pravý jasan. Pomocí několika prkének a drátků se nám podařilo budku pořádně ukotvit na strom do výše 3 metrů. Dávali jsme pozor, abychom drátkem nepoškodili kůru stromu.

A je to. Hurá! Máme radost, ale už nám vrtá hlavou, jestli se sýkorky nebo jiní ptáčci nastěhují. Bohužel vloni zůstala budka opuštěná. Jenomže letos jednou ráno jsme do ní viděli létat sýkorku. Nosila si materiál na hnízdo. Teď už čekáme, až uslyšíme pípát mláděta a až vylétnou ven v jeden krásný den, aby nás pozdravila.

Nikola Neumannová

LÍBÍTE SE MU. JE VYCVIČENÝ NA PACH PENĚZ

Dvě myši chytily slona do pasti. Jedna povídá: „Pohlídej ho, skočím pro dřevo a upečeme si ho.“ Když se vrací s poleny, slon je pryč. Druhá myš vysvětluje: „Slon bohužel utekl!“ „Nelži! Zbaštilas ho sama!“

Dva malí kluci vběhnou do prodejny: „Rychle! Táta šlápl na vosí hnízdo!“ „Chcete koupit masť?“ „Ne, film!“

Do prodejny vajec přijde slepice a povídá: „Dejte mi dva tučty vajec.“ „Proč tolik?“ ptá se prodáváč. „Chci je adoptovat.“

Proč náš pes při zazvonění vždycky odejde do kouta?“ „Protože je boxer!“

Připravila Aneta Bednárová

MEZINÁRODNÍ DEN SVOBODY TISKU - 3.5. Anketa mezi redaktory časopisu Krakonoš

Svoboda tisku a vůbec to, že noviny a další publikace existují a tudíž se mohou vydávat, pro mě znamená možnost vyjádřit své názory, dojmy a vyslat tak lidem jeden dopis z mnoha dalších, které jsou pro společenský život zapotřebí. Pokládám to za velmi významné, jak pro mě a další osoby angažující se v této profesi, které se snaží sdílet všem věci důležité a potřebné, tak i pro samotné čtenáře. Ovšem schopnost pravdivě informovat je stejně nezbytná jako samotná svoboda tisku.

Kateřina Marečková

Myslím si, že tisk by měl vyjádřit lidem co chce, co si myslí. Neměl by být cenzurován, jako tomu bylo dříve.

Michaela Kadavá

Každý člověk má možnost psát, co je zajímavé, poučné i zábavné. Ale především by měl psát srdcem, více než rozumem, pro lidi a ne jen pro slávu.

Tereza Čermáková

Lidé by měli psát to, co si myslí. Ne, že jim to někdo bude diktovat. Samozřejmě by neměli psát lži či nepravosti, jen aby člověka cíleně pomluvili. Má se psát jen pravda a nic víc.

David Mikšík

Ať si kdokoli napíše, co si právě na dané téma myslí. Pokud by se určití lidé snažili tuto svobodu zakázat, chtěli by zrušit pravdu, vrátili bychom se zpět do doby komunismu a to by bylo velmi smutné.

Aneta Bednárová

Člověk by měl psát to, co chce. Psaním může vyjádřit, co se mu nelíbí nebo co má na srdci a bojí se to říct. Nikdo vás nemůže kritizovat za to, co jste napsali, protože je to váš příběh nebo názor. Na druhou stranu by ale nikdo neměl psát falešné, poplašné zprávy ani nikomu veřejně křivdit nebo se mstít, což je podle mě zneužívání svobody tisku.

Pavel Kolman

V minulosti lidé neměli možnost tisknout svobodně noviny a časopisy. Byli omezováni cenzurou, ale nyní se vše změnilo. Můžu psát do svobodných novin a jsem za to velmi ráda.

Nikola Neumannová

Svoboda tisku, svoboda slova – tato slova ve mně vyvolávají vzpomínky na dobu, kterou vy - naši žáci – již nepamatujete, dobu před sametovou revolucí v roce 1989. Tehdy žádná svoboda tisku ani slova neexistovala, zato existovala cenzura – taková kontrola všeho, co se napsalo a vyslovilo ve sdělovacích prostředcích. Je to až k neuvěření, jak tuhle cenzuru měla tehdejší vládnoucí garnitura promyšlenou a vypracovanou. Nerada bych, aby se někdy toto období vrátilo, ale zároveň se bojím příliš velké svobody, která dokáže i ublížit nevinným. Prostě: buďme svobodní, ale nezasahujme svojí svobodou do práva na svobodu těch ostatních kolem nás.

Zdena Schliegsbirová

Žijeme na planetě, která by se namísto „zeměkoule“ mohla také označovat jako „vodokoule“, neboť povrch Země je tvořen zhruba ze dvou třetin vodou. Původ vody souvisí se vznikem zemské kůry: voda oceánů vyvěrala na povrch v době jejího ochlazování. Odtud se odpařovala, přeměnila se na páru a poté jako oblaka směřovala nad pevninu, kde se opět v podobě srážek dostala na povrch Země. Potom následovalo postupné vsakování, kterým se vytvořily spodní vody, a také vznikly řeky. V obou případech se voda dostala zpět do oceánů. Tento proces funguje nadále. Říká se mu vodní koloběh.

Musím podotknout, že voda je základním prvkem života. Kde zmizí, tam se za určitý čas vytvoří poušť. Voda je nad zlato. Kdo nevěří, možná se o této skutečnosti přesvědčí za pár let. Hodně se jí plýtvá zbytečně. Někteří se snaží jí naopak šetřit, ale v současné době to nemá žádný efekt. Tvrdit, že tento dar zlikvidujeme jen plýtváním, by nebyla úplně pravda.

Na světě existují jiné rušivé elementy, které za sebou zanechávají strašlivou spoušť. Řadíme mezi ně radioaktivní látky, odpady z chemického průmyslu, pesticidy, hnojiva, odpady z kanalizace, ropu, těžké kovy a mnoho dalších škodlivých látek. Není divu, že oceány a moře trpí čím dále, tím více. Všelijaké ekologické organizace, více či méně významné, usilují o to, aby se nestaly ty nejhorší ekologické katastrofy. Otázkou je, jestli už není moc pozdě. Problémy se rychle vyhrocují, Baltské moře je téměř mrtvé a Severní moře k tomu nemá daleko. Sice řada z nás jezdí na dovolenou ke Středomoří, ale každé moře se začíná znečišťovat. Vodní živočichové a rostliny, ptáci i jiné živočišné druhy, žijící na pobřeží, mají právo se obávat o svůj život. Hrozí jim totiž vyhynutí.

Moderní obrovské tankové lodě pojmu až milion barelů ropy, jestliže loď havaruje, mohou do moře uniknout miliony litrů jedovaté ropy. Například v roce 1989 havaroval na Aljašce v zátocce prince Williama tanker, ze kterého vyteklo do moře 49 milionů tun ropy. Tisíce živočichů – tuleňů, mořských ptáků, velryb a ryb zahynuly. Panenská příroda se proměnila v peklo. Doteď se z této smutné události vzpomínává. I rybolov neblaze přispívá k úhynu živočišstva. Ročně se vyloví něco přes 90 milionů tun ryb.

Když tak přemýšlím, co všechno se podílí na znečišťování v této velké míře, je mi z toho na nic. Bohužel s tím asi moc udělat nejde. Už dávno se rozhodlo, co řídí svět. Jsou to peníze. A co zmůže trocha lidí proti velkým společnostem. Ve skutečnosti skoro vůbec nic. Velké ropné havárie budou vykoupeny penězi, ale krásu, která panovala v mořích a oceánech to už asi nikdy nevrátí. Láska nejspíš nehraje v této reálné hře žádnou roli. Je to až k pláči, co všechno lidé zničí. Mrzí mě, že bylo zapomenuto mnoho z písní, co voda zpívala, protože i voda nebo-li H₂O je obdarována duší. Žije, neboť je plna zvířátek a rostlin. My bychom ji měli chránit, protože tím chráníme také sami sebe.

Kateřina Marečková

Poděkování

Kroužek Krakonošovy děti děkuje panu učiteli Aleši Vejnarovi, Michalu Hlavovi, Františku Jiráskovi a sourozencům Martinu a Jakubovi Huškovým za úklid lesa a rybníka za naší školou. Všichni jsme velmi rádi, že se konečně někdo odhodlal pomoci. Doufáme, že se to už nebude opakovat, protože bychom byli velmi neradi, kdyby se toto úsilí za nějaký čas znehodnotilo.

Kateřina Marečková

PSÍ PŘÍHODY

Chlupatý mlsoun

Byla neděle a mamka loupala brambory na nedělní oběd. Než je dala vařit, odběhla si ven k sousedce, aby si s ní mohla popovídat před náročným pracovním týdnem.

Najednou se do kuchyně přiblížil tajemný, trochu více chlupatý zloděj. Máme ho vždy na jeden týden po letních prázdninách půjčeného od známých z Litovle. Plížil se, jemně našlapoval svými tlapkami. Když byl hodně blízko, vyskočil na kuchyňskou linku a klidně začal požírat naše syrové brambory. Asi si na nich pěkně pochutnával. Surové brambůrky jsou přece delikatesa.

Čas utíkal jako voda. Mamka se vrátila už zpět a co neviděla! Spráskla ruce a řekla poněkud klidným, ale trochu nevrlym hlasem: „Tak a můžu loupat znovu!!!“

Tereza Čermáková

Na pomoc krkonošské přírodě

Foto: K. Marečková

V pátek 28. dubna se Krakonošovy děti zúčastnily doprovodné aktivity v rámci oslav Dne Země, kterou zorganizovala Správa KRNPAP ve Vrchlabí. Vydaly se na pomoc krkonošské přírodě, jmenovitě v místě orchidejové louky na Bíně, kde bylo potřeba hrabat starou trávu a vykopat odvodňovací kanálky.

KRNAP reprezentoval Ing. D. Bilek, který dětem odvezl potřebné nářadí, seznámil je s lokalitou a vzácnými chráněnými rostlinami, rozdělil práci a také si za odměnu zahrál na závěr s dětmi dvě hry. Tentokrát nad Krakonošovými dětmi držel ochrannou ruku sám jejich patron Krakonoš, neboť přšet začalo až po návratu ke škole. Doufáme, že jsme alespoň malým dílem přispěli k probuzení a záchraně krkonošské přírody. Ona se nám snad odmění tím, že dovolí, aby rozkvetly všechny ty krásné a vzácné orchideje tam, kde vždy byly zvyklé kvést.

Za poctivou a usilovnou práci při naší brigádě si zaslouží pochvalu dva členové, kteří měli oddělené pracoviště: Pavel Kolman a David Mikšík. Svůj úkol zvládli na výbornou.

Zdena Schliegsbirová

SPONZOŘI

TISK:

**PAVEL MIKŠÍK
HYNEK WIESNER**

Děkujeme za sponzorství.

REDAKCI

ŠÉFREDAKTORKA
KATEŘINA MAREČKOVÁ
KOLEKTIV REDAKTORŮ
ANETA BEDNÁROVÁ
DAVID MIKŠÍK
MICHAELA KADAVÁ
TEREZA ČERMÁKOVÁ
NIKOLA NEUMANNOVÁ
PAVEL KOLMAN
GRAFIKA A DESIGN
KATEŘINA MAREČKOVÁ
KOREPETICE
MGR. ZDENA SCHLIEGSBIROVÁ

Krakonoš- časopis Krakonošových dětí- vychází každý měsíc- 15 výtisků- k prohlédnutí na www.lanov.cz- uzávěrka příštího čísla 26.5.2006

Své příspěvky nebo případné připomínky můžete zasílat na email: c.krakonos@centrum.cz